

12.6.2018

POL-2018-16462

Oikeusministeriö

Oikeusministeriön lausuntopyyntö (OM 7/481/2017) unionipetosdirektiivin täytäntöönpanoa valmistelleen työryhmän mietinnöstä

Keskusrikospoliisin lausunto

Tausta

Oikeusministeriö on pyytänyt Keskusrikospoliisilta lausunnon unionipetosdirektiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2017/1371 unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin) kansallista täytäntöönpanoa koskevasta työryhmän mietinnöstä.

Mietinnössä ehdotetaan tehtäväksi unionipetosdirektiivin edellyttämät muutokset rikoslakiin. Muutokset koskevat lähinnä Suomen rikosoikeuden soveltamisalan ja oikeushenkilön rangaistusvastuun laajentamista sekä vähäisissä määrin rangaistavan toiminnan alaan liittyviä muutoksia. Rikoslain lisäksi valtionalouden tarkastusvirastosta annetun lain 17 §:ää ehdotetaan muutettavaksi.

Esityksellä saatetaan Suomen lainsäädäntö vastaamaan 5.7.2017 hyväksytyt unionipetosdirektiivin vaatimuksia. Mietinnössä ehdotetut lakimuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 6.7.2019, jolloin direktiivi on viimeistään pantava täytäntöön.

Keskusrikospoliisin lausunto

Keskusrikospoliisi pitää hyvänä kaksoisrangaistavuuden vaatimuksen poistamista direktiivin mukaisissa rikoksissa, koska se mahdollistaa nykyistä paremmin rikosvastuun toteuttamisen ja nopeuttaa rikostutkintaa. Muutettavaksi ehdotetussa rikoslain kohdassa (1 luku 11 § 2 mom. 9-kohta) luetellaan ne rikoslain säännökset, joita vaatimuksen poistaminen koskee, mikäli kyseessä on unionin taloudellisiin etuihin vaikuttava petos tai muu unionin taloudellisiin etuihin liittyvä rikos. Nämä määritellään viittauksella direktiiviin. Keskusrikospoliisi pitää säännöstä kuitenkin epäselvänä lain soveltamisen näkökulmasta.

Ehdotettu avustuksen väärinkäytöstä säädettävä törkeä tekemuoto tilanteissa, joissa rikoksen kohteena olevan avustuksen määrä on erittäin suuri ja avustuksen väärinkäyttö on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, on Keskusrikospoliisin mukaan erittäin kannatettava lisäys. Muutos on tarpeellinen ja johdonmukainen, sillä tällä hetkellä avustuspetoksesta on rikoslainsa säädetty törkeä tekemuoto, mutta määrältään yhtä suuri tai suurempi

avustuksen väärinkäyttö rangaistaan voimassaolevan rikoslain mukaisesti tavallisena tekemuotona.

Ehdotuksen mukaan virka-aseman väärinkäyttämistä koskeva rangaistus-säännös ulotettaisiin koskemaan myös kansanedustajia säännöksessä tarkoitettujen edellytysten täytyessä. Säännöstä sovellettaisiin entistä laajemmin myös ulkomaiseen virkamieheen. Keskusrikospoliisin näkemyksen mukaan muutokset mahdollistaisivat epäillyn rikoksen perusteellisen selvittämisen ja kattavan rikosvastuun toteuttamisen ilman henkilön asemasta johtuvia rajoitteita. Säännökselle on ajankohtainen tarve, sillä kyseessä olevat henkilöryhmät ovat usein tekemisissä unionin asioiden hoitamisen ja varojen hoidon kanssa.

Keskusrikospoliisi pitää oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetyn soveltamista arvonlisäveroon kohdistuvaan veropetokseen ja törkeään veropetokseen tarkoituksenmukaisena ja muutosta rikoshyödyn poisottamisen kannalta hyödyllisenä. Arvonlisäveroon kohdistuvien petosten osalta direktiiviä sovelletaan kuitenkin ainoastaan, kun direktiivissä määritellyt teot tai laiminlyönnit ovat yhteydessä kahden tai useamman jäsenvaltion alueeseen ja jos rikoksista aiheutuva kokonaisvahinko on vähintään 10 miljoonaa euroa. Keskusrikospoliisi pitää soveltamisen rajaa korkeana. Raja asettaa unionipetokset tutkinnallisesti haasteelliseen toimintaympäristöön. Muihin unionin varoihin kohdistuviin tai liittyviin rikoksiin on määritelty merkittäväksi vahingoksi yli 100 000 euroa, joka ei esimerkiksi petosrikosten kohdalla ole poikkeuksellisen korkea vahinkomäärä.

Oikeushenkilön rangaistusvastuuta ehdotetaan sovellettavaksi myös petokseen ja törkeään petokseen silloin, kun teko on direktiivin mukainen EU:n taloudellisiin etuihin vaikuttava petos. Keskusrikospoliisi pitää muutosta tarpeellisenä direktiivin 6 artiklan edellyttämän oikeushenkilön rangaistusvastuun toteuttamisen kannalta.

Kokonaisuudessaan Keskusrikospoliisi katsoo ehdotettujen muutosten käytännössä täyttävän direktiivin mukaiset vaatimukset kattavasti.

Keskusrikospoliisin apulaispäällikkö

Björn Weckström

Poliisilakimies

Tommi Reen

Tiedoksi

Keskusrikospoliisin päällikkö Robin Lardot